

บทที่ 6

การถอดแบบงานหลังคา

หลังจากที่ผู้ถอดแบบได้ทำการถอดแบบงานคอนกรีต และเหล็กเสริมคอนกรีตแยกตาม ส่วนประกอบของโครงสร้าง ได้แก่ ฐานราก ตอม่อ เสา คาน บันได พื้น กั้นสาด ผังบังแดด หรือหลังคาคอนกรีตเสริมเหล็ก จนได้ปริมาณรวม ให้จินตนาการว่าหากเป็นการก่อสร้างจริง ขณะนี้จะได้โครงสร้างอาคารตั้งแต่ฐานรากจนถึงเสาคานพื้นทุกชั้นแล้วจากนั้นจะเป็นการก่อสร้าง โครงหลังคาและมุงหลังคา ดังที่กล่าวไว้ข้างต้นว่า การถอดแบบให้ถอดตามขั้นตอนการก่อสร้าง ดังนั้น ในขั้นตอนต่อไปนี้จะเป็นการถอดแบบงานหลังคา ซึ่งในการถอดแบบงานหลังคานั้น โครงสร้างหลังคาจะรวมปริมาณงานอยู่ในงานโครงสร้าง และวัสดุหลังคาจะรวมปริมาณงานอยู่ในงานสถาปัตยกรรม แต่เพื่อความสะดวกในการคำนวณให้ถอดแบบต่อเนื่องกันโดยมี รายละเอียด ดังนี้

การถอดแบบหาปริมาณงานโครงสร้างหลังคา

ในการถอดแบบงานโครงสร้างหลังคาให้คำนึงถึงชนิดของวัสดุโครงสร้างหลังคาซึ่งในปัจจุบันมีการใช้วัสดุไม้เนื้อแข็ง หรือเหล็กรูปพรรณ และบางชิ้นส่วน เช่น ระแนง อาจใช้เหล็ก ออบสังกะสีสำเร็จรูป โดยการถอดแบบโครงสร้างหลังคานี้ให้ถอดแบบจากแปลนโครงสร้างหลังคา รูปตัด และแบบขยายโครงสร้างหลังคา และไม้ลิ้มที่จะตรวจสอบความสอดคล้องของแบบกับ แปลนหลังคาและรูปด้าน โดยการถอดแบบแยกตามแต่ละวัสดุ แต่ละขนาดตามแต่ละชิ้นส่วน โครงสร้างหลังคา ได้แก่ อะเส ชี้อ ดั้ง ออกไก่ จันทัน ตูกตา ตะเฆ่ราง ตะเฆ่สัน แปหรือระแนง เเชิงชาย ปิดลอน ปั้นลม หน้าบัน ค้ำยัน ในกรณีเป็นโครงถักให้ถอดแบบโครงถักแต่ละหมายเลข ให้ได้วัสดุแยกตามขนาดตามแบบขยายโครงถัก แล้วจึงคูณกับจำนวนโครงถักหมายเลขนั้นโดยนับ จากแปลนโครงสร้างหลังคา

1. โครงสร้างหลังคาไม้เนื้อแข็ง

คำนวณไม้โครงหลังคามี หน่วยเป็นลูกบาศก์ฟุต (หน้าตัดเป็นนิ้ว ความยาวเป็นเมตร)

สูตร คิดหาปริมาตรของไม้

$$1 \text{ ฟุต} = 30.48 \text{ เซนติเมตร}$$

ตัวอย่าง ไม้ขนาด 6" x 6" x 3.00 เมตร หรือ 300 เซนติเมตร

วิธีคำนวณ ทำหน่วยให้เป็นฟุต

$$\frac{6}{12} \times \frac{6}{12} \times \frac{300}{30.48} \text{ ซม.} = 0.5 \times 0.5 \times 9.8425$$

$$12 \quad 12 \quad 30.48$$

$$= 2.4606 \text{ ลบ.ฟุต}$$

ดังนั้น ไม้ขนาด 6" x 6" x 3.00 เมตร คิดเป็น 2.4606 ลูกบาศก์ฟุต
 ในการคิดความยาวของไม้ ต้องคำนึงถึงความยาวของไม้แปรรูปในท้องตลาด
 ไม้ขนาดหน้าตัดเล็ก มีความยาวตั้งแต่ 1.00 เมตร 1.50 เมตร 2.00 เมตร ไม่เกิน 6.00 เมตร ไม้
 ขนาดหน้าตัดใหญ่ เช่น 2" x 8" มีความยาวตั้งแต่ 2.00 ถึง 8.00 เมตรโดยเพิ่มความยาวขึ้น
 0.50 เมตร และการศึกษาจำนวนอุปกรณ์ยึดโครงหลังคา เช่น แผ่นเหล็กประกบรอยต่อไม้ นอต
 สกรูยึดรอยต่อให้คิณับจำนวนจากแบบขยายโครงสร้างหลังคา

ภาพที่ 6.1 โครงหลังคาไม้ บ้านพักอาศัย ประเทศญี่ปุ่น

2. โครงสร้างหลังคาเหล็กรูปพรรณ เหล็กรูปพรรณที่ใช้ทำโครงสร้างหลังคา เช่น เหล็กทรงน้ำ เหล็กตัวซี เหล็กฉาก เหล็กตัวแซท ท่อเหล็กกลางจัตุรัส ท่อเหล็กกลางสี่เหลี่ยมผืนผ้า ท่อเหล็กกลมผิวดำ เหล็กไอปิม เป็นต้น โดยเหล็กรูปพรรณตามมาตรฐาน ท่อนหนึ่งมีความยาว 6.00 เมตร ระแนงอาจใช้เหล็กชุบสังกะสีสำเร็จรูปที่มีความหนา 0.55 มิลลิเมตร และ 0.70 มิลลิเมตร ความยาวท่อนละ 4.00 เมตร

ในการถอดแบบให้หาความยาวของเหล็กรูปพรรณแยกแต่ละหน่วยเป็นเมตร แล้วนำมาหาหน้าหนักของเหล็กรูปพรรณแต่ละชนิดและขนาดที่ใช้ หน่วยเป็นกิโลกรัม ตามตารางที่ 6.1 และ 6.2

ตัวอย่างการคำนวณ เช่น โครงหลังคาเหล็กไอปิม ขนาดหน้าตัด 150 x 125 x 8.5 x 14 มิลลิเมตร ถอดนับความยาวได้ 116 เมตร

หน้าหนัก 36.20 กิโลกรัม/เมตร x 116 เมตร = 4,199.20 กิโลกรัม

ดังนั้น โครงหลังคาเหล็กไอบีเอ็ม ขนาดหน้าตัด 150 x 125 x 8.5 x 14 มิลลิเมตร ถอด
 นับความยาวได้ 116 เมตร จะมีน้ำหนักรวม 4,199.20 กิโลกรัม

ภาพที่ 6.2 เหล็กรูปพรรณที่ใช้ทำโครงสร้างหลังคา

ตารางที่ 6.1 มาตรฐานขนาดและน้ำหนักของเหล็กรูปพรรณ

เหล็กไอบีเอ็ม (I-beam)			
ขนาด (มม.)	น้ำหนัก (กก./ม.)	ขนาด (มม.)	น้ำหนัก (กก./ม.)
100 x 75 x 5 x 8	12.90	250 x 125 x 7.5 x 12.5	38.30
125 x 75 x 5.5 x 9.5	16.10	250 x 125 x 10 x 19	55.50
150 x 75 x 5.5 x 9.5	17.10	300 x 150 x 8 x 13	48.30
150 x 125 x 8.5 x 14	36.20	300 x 150 x 9 x 15	58.50
180 x 100 x 6 x 10	23.60	300 x 150 x 12 x 24	87.20
200 x 100 x 7 x 10	26.00	400 x 150 x 10 x 18	72.00
200 x 150 x 9 x 10	50.40		

ตารางที่ 6.1 (ต่อ)

เหล็กรางตัวยู (channels)			
ขนาด (มม.)	น้ำหนัก (กก./ม.)	ขนาด (มม.)	น้ำหนัก (กก./ม.)
75 x 40 x 5 x 7	6.92	200 x 90 x 8 x 13.50	30.30
100 x 50 x 5 x 7.5	9.36	250 x 90 x 9 x 13	34.60
125 x 65 x 6 x 8	18.60	250 x 90 x 11 x 14.50	40.20
150 x 75 x 6.5 x 10	18.60	300 x 90 x 9 x 13	38.10
150 x 75 x 9 x 12.50	24.00	300 x 90 x 10 x 15.50	43.80
200 x 80 x 7.5 x 11	24.60		

เหล็กรางตัวยูซี (light lip channels)			
ขนาด (มม.)	น้ำหนัก (กก./ม.)	ขนาด (มม.)	น้ำหนัก (กก./ม.)
75 x 45 x 15 x 2.3	3.25	100 x 50 x 20 x 3.2	5.50
100 x 50 x 20 x 1.6	2.88	125 x 50 x 20 x 3.2	6.13
100 x 50 x 20 x 2.3	4.06	150 x 50 x 20 x 3.2	6.76

เหล็กฉาก (equal angle)			
ขนาด (มม.)	น้ำหนัก (กก./ม.)	ขนาด (มม.)	น้ำหนัก (กก./ม.)
25 x 25 x 3	1.12	75 x 75 x 6	6.85
30 x 30 x 3	1.36	90 x 90 x 7	9.59
40 x 40 x 3	1.83	100 x 100 x 7	10.70
40 x 40 x 5	2.95	100 x 100 x 10	14.90
50 x 50 x 4	3.06	130 x 130 x 12	23.40
50 x 50 x 6	4.43	130 x 130 x 15	28.80
40 x 40 x 3	1.83	150 x 150 x 12	27.30
40 x 40 x 5	2.95	150 x 150 x 15	33.60
65 x 65 x 6	5.91		

ที่มา : กรมบัญชีกลาง, กระทรวงการคลัง. (2550 : 101-102).

ตารางที่ 6.2 มาตรฐานขนาดและน้ำหนักของเหล็กรูปพรรณ

เหล็กตัวเซท ชนิดรีดเย็น (Z section)			
ขนาด (มม.)	น้ำหนัก (กก./ม.)	ขนาด (มม.)	น้ำหนัก (กก./ม.)
40 x 20 x 20 x 2.3	1.31	75 x 30 x 30 x 3.2	3.13
60 x 30 x 30 x 2.3	2.03	75 x 40 x 40 x 2.3	2.48
70 x 30 x 20 x 2.3	1.58	100 x 50 x 50 x 2.3	4.75
75 x 30 x 20 x 2.3	2.12	100 x 50 x 50 x 3.2	5.50

ท่อเหล็กกลวง สี่เหลี่ยมจัตุรัส (square pipe)			
ขนาด(นิ้ว x นิ้ว x มม.)	น้ำหนัก (กก./ม.)	ขนาด(นิ้ว x นิ้ว x มม.)	น้ำหนัก (กก./ม.)
1/2 x 1/2 x 1.2	0.35	2 x 2 x 2.0	3.00
5/8 x 5/8 x 1.0	0.41	3 x 3 x 2.0	5.00
3/4 x 3/4 x 1.0	0.53	3 x 3 x 3.2	7.01
1 x 1 x 1.2	0.93	4 x 4 x 2.3	6.83
1 1/2 x 1 1/2 x 2.0	1.38	4 x 4 x 3.2	9.51
2 x 2 x 1.6	2.41	5 x 5 x 3.2	11.50

ท่อเหล็กกลวง สี่เหลี่ยมผืนผ้า (rectangular Pipe)			
ขนาด(นิ้ว x นิ้ว x มม.)	น้ำหนัก (กก./ม.)	ขนาด(นิ้ว x นิ้ว x มม.)	น้ำหนัก (กก./ม.)
1/2 x 1 1/2 x 1.2	0.70	1 1/2 x 3 x 2.3	3.97
3/4 x 1 1/2 x 1.2	1.10	2 x 4 x 3.2	7.02
1 x 2 x 1.6	1.85	3 x 5 x 3.2	9.46
1 x 2 x 2.3	2.43	2 1/2 x 4 1/2 x 3.0	8.03
1 x 3 x 1.6	2.33	2 1/2 x 4 1/2 x 4.5	11.7
1 1/2 x 3 x 1.6	2.83		

ที่มา : กลุ่มออกแบบและก่อสร้าง, สำนักอำนวยการ, สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา
กระทรวงศึกษาธิการ. (2553).

ตารางที่ 6.3 มาตรฐานขนาดและน้ำหนักของเหล็กรูปพรรณ

ขนาด (นิ้ว)	วงนอก (มม.)	ท่อเหล็กกลมผิวดำ น้ำหนัก (กก.)							
		1.2มม.	1.4มม.	1.6มม.	1.8มม.	2.0มม.	2.3มม.	2.6มม.	2.8มม.
½	21.7	3.5	4.0	4.6	5.2	5.8	6.6	7.3	7.6
¾	27.2	4.3	5.0	5.8	6.5	7.3	8.3	9.4	10.0
1	34.0	5.5	6.4	7.3	8.3	9.0	10.5	12.0	12.8
1 ¼	42.7	7.0	8.3	9.5	10.6	12.0	13.5	15.0	16.5
1 ½	48.6	8.0	9.5	10.8	12.0	14.0	16.0	18.0	19.0
2	60.5	10.4	12	13.8	15.6	17.3	20.0	22.5	24.2
2 ½	76.3	-	15.3	17.5	20.0	22.0	25.0	28.0	30.5
3	89.0	-	18.0	21.0	23.0	26.0	30.0	34.0	36.0
3 ½	101.6	-	-	23.0	26.0	29.0	33.0	37.0	40.0
4	114.3	-	-	27.0	30.0	33.0	38.0	44.0	47.0
5	139.8	-	-	-	-	40	45	52	56
6	165.2	-	-	-	-	48	55	63	68
8	316.9	-	-	-	-	61	71	81	88

ที่มา : เม็กนัมสตีล, บจก. (2554).

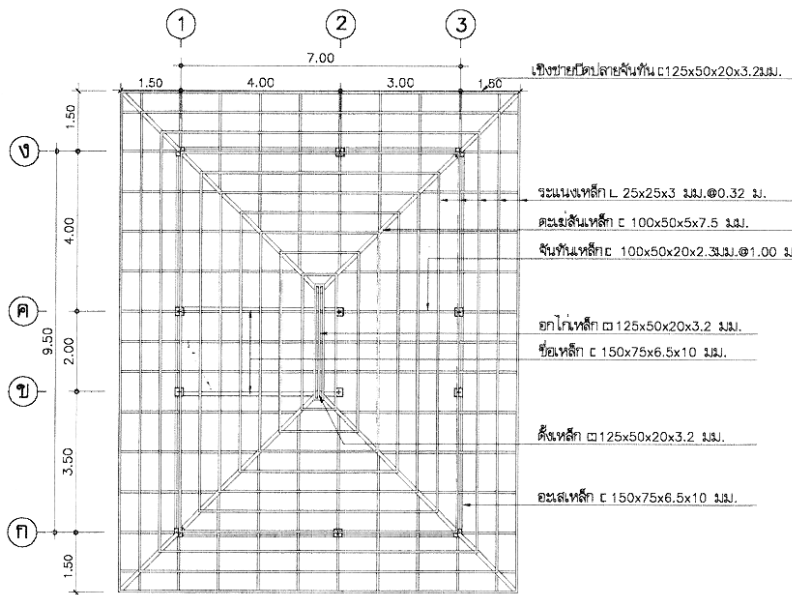
เกณฑ์การถอดแบบงานโครงสร้างหลังคา

การถอดแบบปริมาณวัสดุโครงสร้างหลังคา หากเป็นโครงหลังคาไม้เนื้อแข็งให้คำนวณหาปริมาณไม้มีหน่วยเป็นลูกบาศก์ฟุต ในการคิดความยาวของไม้แต่ละท่อนให้คิดความยาวตามไม้แปรรูป ถ้าไม้ที่ใช้มีความยาวไม่ลงตัวเป็นเศษ จะต้องใช้ไม้ที่มีความยาวเพิ่มหน่วยละ 50 เซนติเมตรมาใช้แทน ส่วนโครงหลังคาเหล็กรูปพรรณให้ถอดแยกตามชนิดและหน้าตัดของเหล็กรูปพรรณที่ใช้โดยวัดความยาวจากรูปตัดประกอบแปลนโครงสร้างหลังคา หน่วยเป็นเมตร จากนั้นนำไปคำนวณหาน้ำหนักของเหล็ก หน่วยเป็นกิโลกรัม และการคำนวณพื้นที่โครงหลังคาตามแนวราบ จากการนำความกว้างคูณความยาวเพื่อนำไปหาค่าแรงงานในการประกอบและติดตั้งโครงหลังคา หน่วยเป็นตารางเมตร

ตัวอย่างการคำนวณหาปริมาณงานโครงสร้างหลังคา

การถอดแบบเพื่อหาปริมาณงานเหล็กโครงสร้างหลังคา จากแบบก่อสร้างบ้านครอบครัว

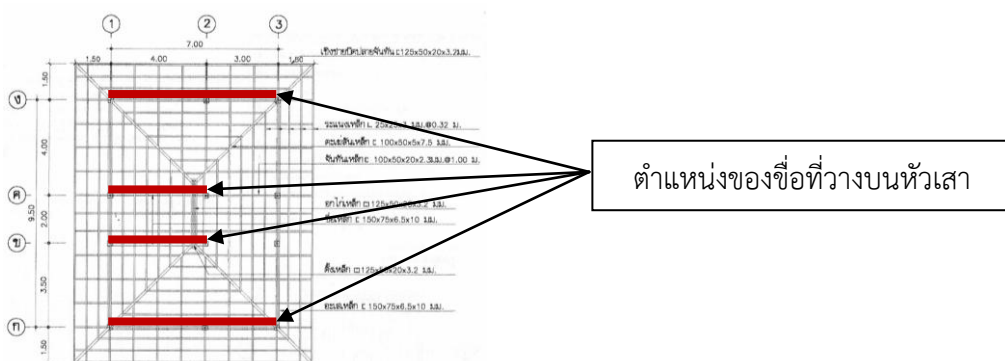
ไทยเป็นสุข 1 จากแบบแผนที่ S-01

ภาพที่ 6.3 แพลนโครงสร้างหลังคา

1. จากแบบผังโครงสร้างหลังคา ให้ถอดแบบหาน้ำหนักของข้อเหล็กรูปพรรณวิธีทำ

-การหาความยาว ข้อ โดยเมื่ออ่านจากแบบตามภาพที่ 6.3 ข้อใช้เหล็กรูปพรรณ ตัวซี 150 x 75 x 6.5 x 10 มิลลิเมตร

ภาพที่ 6.4 ตำแหน่งข้อในผังโครงสร้างหลังคา

จากภาพที่ 6.4 สามารถใช้ทราบตำแหน่งของข้อ ความยาวต่อท่อน และจำนวน ได้ดังนี้ ข้อมีความยาว 7.00 เมตร ใช้ 2 ท่อน และ ความยาว 4.00 เมตร ใช้ 2 ท่อน รวมความยาว

22.00 เมตร

น้ำหนักของเหล็กเหล็กรูปพรรณ ตัวซี 150 x 75 x 6.5 x 10 มิลลิเมตร จากตารางที่ 6.1 เท่ากับ 6.76 กิโลกรัม/ เมตร

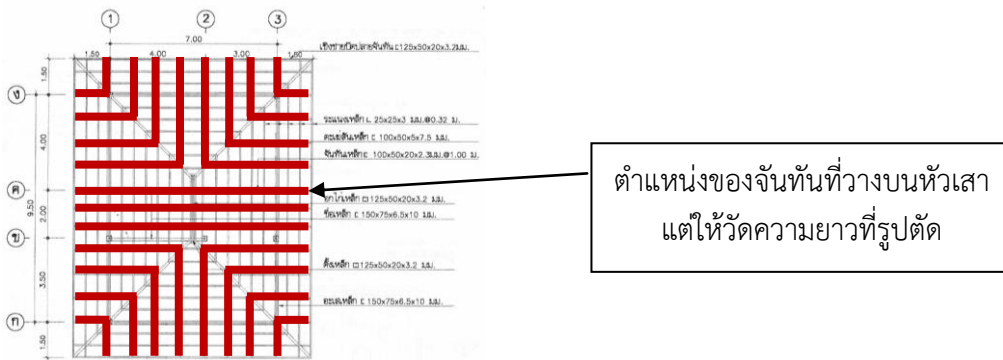
ดังนั้น ชื่อเหล็กมีความยาวรวม $(7.00 \times 2) + (4.00 \times 2) = 22.00$ เมตร

ชื่อ มีน้ำหนักรวม $22.00 \times 6.76 = 148.72$ กิโลกรัม

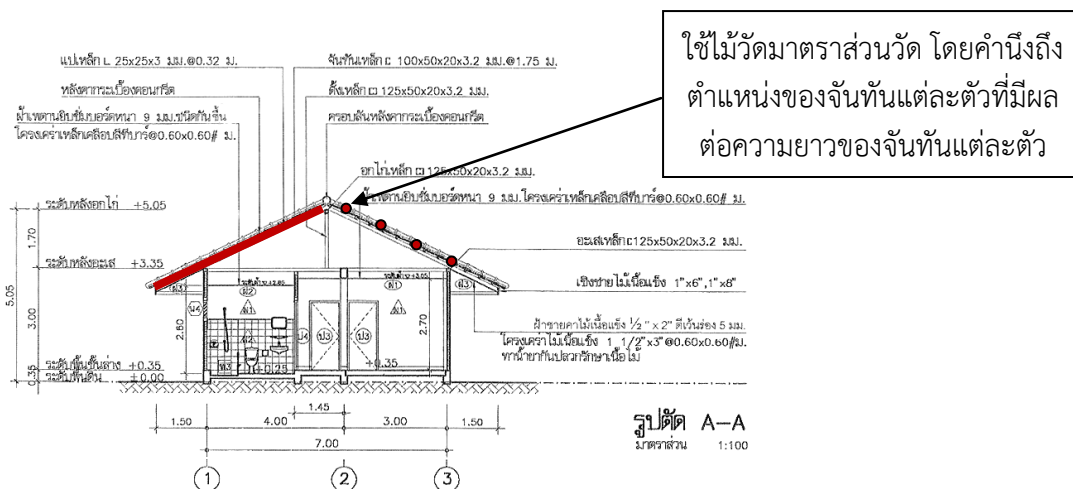
ตอบ จากแบบบ้านครอบครัวไทยเป็นสุข 1 ชื่อเหล็กเหล็กรูปพรรณ ตัวซี 150 x 75 x 6.5 x 10 มิลลิเมตร มีน้ำหนักรวม 148.72 กิโลกรัม

2. จากแบบแปลนโครงสร้างหลังคา ให้ถอดแบบน้ำหนักของจันทันเหล็กรูปพรรณ วิธีทำ

-การหาความยาว จันทัน โดยเมื่ออ่านจากแบบตามภาพที่ 6.3 จันทันใช้เหล็กรูปพรรณ ตัวซี 100 x 50 x 20 x 2.3 มิลลิเมตร @ 1.00 เมตร

ภาพที่ 6.5 ตำแหน่งจันทันในแปลนโครงสร้างหลังคา

ภาพที่ 6.6 การวัดความยาวของจันทันในรูปตัด

จากการหาตำแหน่งของจันทันตามภาพที่ 6.5 และวัดความยาวที่รูปตัดตามภาพที่ 6.6

จะได้จันทัน เหล็กรูปพรรณ ตัวซี 100 x 50 x 20 x 2.3 มิลลิเมตร ที่มีความยาวรวม ดังนี้

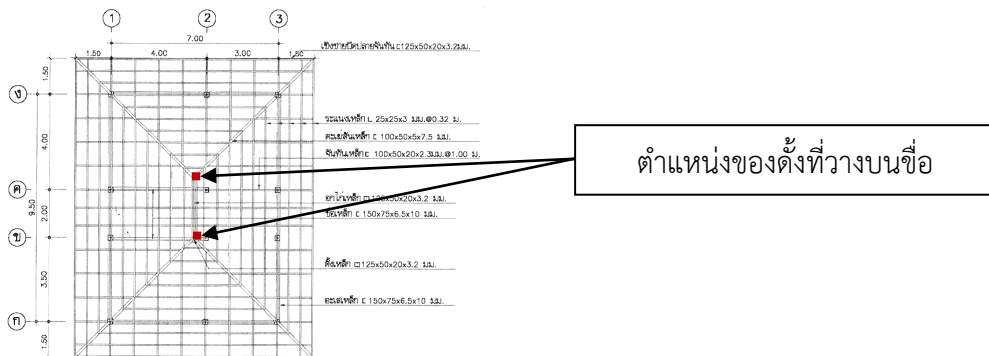
- ความยาว 5.50 เมตร จำนวน 6 ท่อน = 33.00 เมตร
  - ความยาว 2.10 เมตร จำนวน 8 ท่อน = 16.80 เมตร
  - ความยาว 3.80 เมตร จำนวน 8 ท่อน = 30.40 เมตร
  - ความยาว 5.40 เมตร จำนวน 8 ท่อน = 43.20 เมตร
  - ความยาว 7.00 เมตร จำนวน 8 ท่อน = 48.00 เมตร
- ดังนั้น ความยาวของจันทันรวม = 171.40 เมตร

เหล็กรูปพรรณ ตัวซี 100 x 50 x 20 x 2.3 มิลลิเมตร มีน้ำหนัก 4.06 กิโลกรัม/ เมตร
 จันทัน มีน้ำหนักรวม 171.40 x 4.06 = 695.884 กิโลกรัม

ตอบ จากแบบบ้านครอบครัวไทยเป็นสุข 1 จันทันเหล็กรูปพรรณ ตัวซี 100 x 50 x 20 x 2.3 มิลลิเมตร มีน้ำหนักรวม 695.884 กิโลกรัม

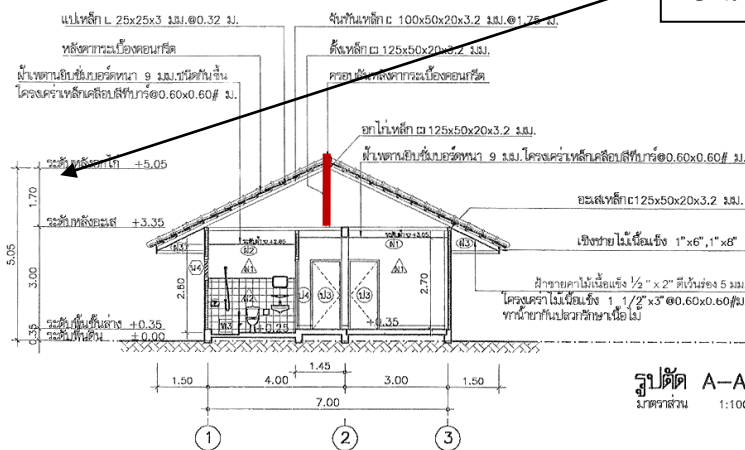
3. จากแบบแปลนโครงสร้างหลังคา ให้ถอดแบบหาน้ำหนักของดั่งเหล็กรูปพรรณ
วิธีทำ

-การหาความยาว ดั่ง โดยเมื่ออ่านจากแบบตามภาพที่ 6.3 ดั่งใช้เหล็กรูปพรรณ ตัวซี 125 x 50 x 20 x 3.2 มิลลิเมตร

ภาพที่ 6.7 ตำแหน่งดั่งในแปลนโครงสร้างหลังคา

อ่านค่าความสูงของดั่งแต่ละท่อน

ภาพที่ 6.8 การอ่านค่าความยาวของดั่งในรูปตัด

จากการหาตำแหน่งของดั่งตามภาพที่ 6.7 และอ่านค่าความยาวที่รูปตัดตามภาพที่ 6.8 จะได้ดั่งใช้เหล็กรูปพรรณ ตัวซี 125 x 50 x 20 x 3.2 มิลลิเมตร ใช้ 2 ท่อนเชื่อมประกบกันเป็น 1 ท่อน ที่มีความยาวรวม ดั่งนี้

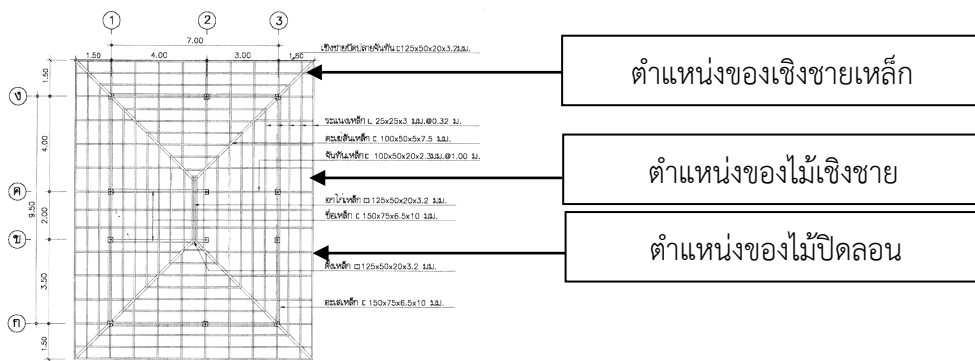
-ความยาว 1.70 เมตร จำนวน 2 ท่อน = $1.70 \times 2 \times 2$ เมตร

ดั่งนั้น ความยาวของดั่งรวม = 6.80 เมตร

ดั่ง มีน้ำหนักรวม 6.80 เมตร x 6.13 กิโลกรัม = 41.684 กิโลกรัม

ตอบ จากแบบบ้านครอบครัวไทยเป็นสุข 1 ดั่งเหล็กรูปพรรณ ตัวซี 125 x 50 x 20 x 3.2 มิลลิเมตร มีน้ำหนักรวม 41.684 กิโลกรัม

4. จากแบบรูปตัด และแปลนโครงสร้างหลังคาให้ถอดแบบหาเชิงชายและไม้ปิดลอน

ภาพที่ 6.9 การอ่านค่าความยาวของเชิงชายและไม้ปิดลอนในแปลนโครงสร้างหลังคา

วิธีทำ 1) จากการหาตำแหน่งของเชิงชายเหล็กตัวซีตามภาพที่ 6.7 และอ่านค่าความยาวที่รูปตัดตามภาพที่ 6.9 การหาความยาวเชิงชายเหล็กตัวซีขนาด 125 x 50 x 20 x 3.2 มิลลิเมตร ทำได้โดยหาเส้นรอบรูปหลังคาจากผังหลังคา

เชิงชาย มีความยาว = $10 + 12.5 + 10 + 12.5$ เมตร
= 45.00 เมตร

มีน้ำหนักรวม 45.00 เมตร x 6.13 กิโลกรัม = 275.85 กิโลกรัม

2) จากการหาตำแหน่งของเชิงชายไม้เนื้อแข็งขนาด 1" x 6" ตามภาพที่ 6.8 และอ่านค่าความยาวของเส้นรอบรูป การหาความยาวเชิงชายไม้เนื้อแข็งขนาด 1" x 6" ทำได้โดยหาเส้นรอบรูปหลังคาจากแปลนหลังคา

เชิงชาย มีความยาว = $10 + 12.5 + 10 + 12.5$ เมตร
= 45.00 เมตร = 4,500 เซนติเมตร

คิดเป็นลูกบาศก์ฟุต = $(1/12) \times (6/12) \times (4,500/30.48)$
= 6.104 ลูกบาศก์ฟุต

3) จากการหาตำแหน่งของไม้ปิดลอน ตามภาพที่ 6.8 และอ่านค่าความยาวของเส้น

รอบรูป การหาความยาวไม้ปิดลอนไม้เนื้อแข็งขนาด 1" x 8" ทำได้โดยหาเส้นรอบรูปหลังคาจากแปลนหลังคา

$$\begin{aligned} \text{ไม้ปิดลอน ไม้ความยาว} &= 10 + 12.5 + 10 + 12.5 \text{ เมตร} \\ &= 45.00 \text{ เมตร} \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \text{คิดเป็นลูกบาศก์ฟุต} &= (1/12) \times (8/12) \times (4,500/30.48) \\ &= 8.202 \text{ ลูกบาศก์ฟุต} \end{aligned}$$

ตอบ เชิงชายเหล็กตัวซีขนาด 125 x 50 x 20 x 3.2 มิลลิเมตร มีน้ำหนักรวม 275.85 กิโลกรัม

เชิงชายไม้เนื้อแข็งขนาด 1" x 6" ยาว 45.00 เมตร หรือ 6.104 ลูกบาศก์ฟุต
ปิดลอนไม้เนื้อแข็งขนาด 1" x 8" ยาว 45.00 เมตร หรือ 8.202 ลูกบาศก์ฟุต

การถอดแบบหาปริมาณงานวัสดุผนังหลังคา

การถอดแบบงานวัสดุผนังหลังคา ผู้ถอดแบบต้องหาปริมาณของวัสดุแผ่นผนังหลังคา พร้อมทั้งอุปกรณ์ประกอบ เช่น ครอบสัน ครอบข้าง ครอบชนผนัง ราน้ำ เป็นต้น ซึ่งการถอดแบบงานวัสดุผนังหลังคา กระทำโดยหาพื้นที่หลังคาทั้งหมด หน่วยเป็นตารางเมตร แล้วนำมาคำนวณหาจำนวนแผ่นของวัสดุผนังหลังคา หน่วยนับเป็นแผ่น หากอาคารหนึ่งๆ มีการใช้วัสดุผนังหลังคาหลายชนิด เช่น กระเบื้องหลังคาคอนกรีต กระเบื้องหลังคาไฟเบอร์ซีเมนต์ กระเบื้องว่าว กระเบื้องโปร่งแสงเส้นใยแก้ว แผ่นเหล็กกริดลอน แผ่นหลังคาโพลีคาร์บอเนต แผ่นสังกะสี แผ่นทองแดง แผ่นไม้ แผ่นหลังคาอะลูมิเนียม เป็นต้น การถอดแบบหาปริมาณวัสดุผนังหลังคาให้ถอดแยกตามชนิดและแยกขนาด จากนั้นนำไปหาค่าแรงงานในการประกอบต่อไป

เกณฑ์การถอดแบบวัสดุผนังหลังคา

การคำนวณหาพื้นที่หลังคาให้คำนึงถึงความลาดเอียงโดยวัดจากรูปตัด หน่วยเป็นตารางเมตร แล้วนำมาคำนวณหาจำนวนแผ่น ตามคำแนะนำของผู้ผลิต ส่วนอุปกรณ์ประกอบให้พิจารณาจากแบบว่าเป็นไปตามคำแนะนำของผู้ผลิตหรือไม่แล้วนำมาคำนวณหาจำนวนแผ่น ตามคำแนะนำของผู้ผลิต โดยมีขั้นตอนการถอดแบบ ดังนี้

- 1) วัดความยาวตามแนวลาดของหลังคาหารด้วยความยาวของแผ่นโดยหักระยะการซ้อนทับของหนึ่งด้าน และวัดความยาวตามแนวนอนของหลังคาหารด้วยความกว้างของแผ่นหักระยะซ้อนทับด้านข้างทั้งสองด้าน
- 2) นำ 2 ค่ามาคูณกัน เศษของแผ่นปัดให้เต็มแผ่น
- 3) เพื่อจำนวนที่อาจจะเสียหายแตกหักเนื่องจากการขนส่ง กองเก็บหรือติดตั้ง +5%
- 4) รวมจำนวนวัสดุกระเบื้องที่จะต้องทั้งหมด หน่วยเป็นแผ่น
- 5) คำนวณหาอุปกรณ์ประกอบ หน่วยเป็นแผ่น และอุปกรณ์ติดตั้งหน่วยเป็นอันหรือชุด

โดยสามารถพิจารณารายละเอียดตามชนิดของวัสดุผนังหลังคาได้ ดังนี้

1. กระเบื้องหลังคาแผ่นไฟเบอร์ซีเมนต์ มอก.1407-2540 ปัจจุบันผู้ผลิตผลิตขนาดแผ่นกระเบื้องชนิดลอนเป็น 3 ขนาด ได้แก่ ขนาดกว้าง 50 เซนติเมตร ยาว 120 เซนติเมตร ขนาดกว้าง 50 เซนติเมตร ยาว 150 เซนติเมตร และขนาดกว้าง 50 เซนติเมตร ยาว 65 เซนติเมตร เกรดสีมีผลต่อราคาต่อแผ่น ดังภาพที่ 6.10 และอุปกรณ์ประกอบดังภาพที่ 6.11 ข้อมูลจำเพาะตามตารางที่ 6.4 นอกจากนี้ปัจจุบันยังมีการผลิตกระเบื้องไฟเบอร์ซีเมนต์ชนิดแผ่นแบน หลายลักษณะ ดังภาพที่ 6.12

ภาพที่ 6.10 กระเบื้องหลังคาแผ่นไฟเบอร์ซีเมนต์
ที่มา : กระเบื้องกระดาศไทย, บจก. 2554.

ตารางที่ 6.4 ข้อมูลจำเพาะกระเบื้องหลังคาแผ่นไฟเบอร์ซีเมนต์ชนิดลอน

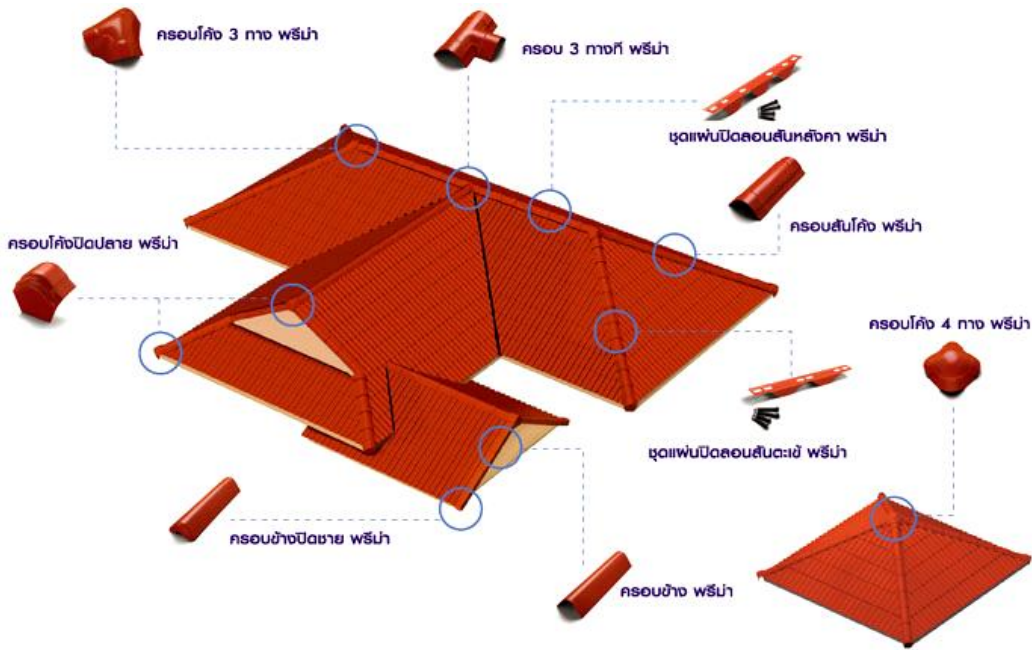
รายการ	ขนาดแผ่น (กว้าง x ยาว)		
	50 X 120 เซนติเมตร	50 X 150 เซนติเมตร	50 X 65 เซนติเมตร
ความหนา (มม.)	5.5	5.5	5.0
น้ำหนัก (กก. / แผ่น)	6.7	8.4	3.9
จำนวนแผ่น / ตร.ม.	2.2	1.7	3.9
ความชันหลังคา (องศา)	15 ถึง 40	15 ถึง 40	20 ถึง 45
ระยะแป (ซม.)	100	130	50

ที่มา : กระเบื้องกระดาศไทย, บจก. 2554.

ตารางที่ 6.5 ข้อมูลจำเพาะอุปกรณ์ประกอบกระเบื้องหลังคาแผ่นไฟเบอร์ซีเมนต์ชนิดลอน

ชุดครอบโค้ง ลอนคู่ ตราช้าง	ขนาด กว้างxยาวxหนา (ซม.)	น้ำหนัก (กก.)	พื้นที่ใช้งาน (แผ่น/เมตร)	ราคา(บาท)	
				ต่อแผ่น	ต่อตร.ม.
ครอบสันโค้ง	23 x 50 x 0.5	1.4	22	64	140.8
ครอบโค้งตะเข้	23 x 48 x 0.5	1.1	2.5	64	160
ครอบโค้งปิดปลาย	30 x 17 x 0.5	0.7	ตามจุดที่ใช้	64	-
ครอบข้าง	20 x 60 x 0.5	1.3	2	41	82
ครอบข้างปิดชาย	20 x 60 x 0.5	1.5	ตามจุดที่ใช้	41	-
ครอบโค้งสามทาง	42 x 47 x 0.5	1.3	ตามจุดที่ใช้	64	-
ครอบโค้งสี่ทาง	40 x 40 x 0.5	1.7	ตามจุดที่ใช้	64	-
ครอบสัน 15 องศา	45 x 50 x 0.5	2	2.2	35	77
ครอบสัน 15 องศา	45 x 50 x 0.5	2	2.2	35	77
ครอบสันปรับมุมตัวบน	57 x 29 x 0.5	2	2	41	82
ครอบสันปรับมุมตัวบน	57 x 27 x 0.5	2	2	41	82
ครอบปิดจั่วปรับ มุมตัวบน	-	1	ตามจุดที่ใช้	41	-
ครอบปิดจั่วปรับ มุมตัวล่าง	-	0.9	ตามจุดที่ใช้	41	-
ครอบชนผนัง จากซ้ายไปขวา	50 x 20 x 0.5	1.2	2.2	41	90.2
ครอบชนผนัง จากขวาไปซ้าย	50 x 20 x 0.5	1.2	2.2	41	90.2
ครอบข้าง	20 x 60 x 0.5	1.3	2	41	92
ครอบปิดชาย	20 x 60 x 0.5	1.5	ตามจุดที่ใช้	41	-

ที่มา : กระเบื้องกระดาศไทย, บจก. 2554.

ภาพที่ 6.10 กระเบื้องไฟเบอร์ซีเมนต์ชนิดลอนและอุปกรณ์ประกอบ
ที่มา : กระเบื้องกระดาศไทย, บจก. 2554.

Classic Book
รุ่น คลาสสิก

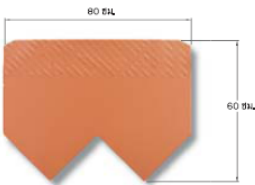
MODERN LOOK
รุ่น โมเดิร์น

ข้อมูลทางเทคนิค

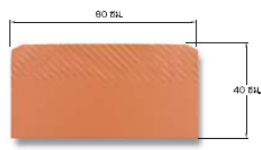
- ระยะแป 20 ซม.
- ระยะซ้อนทับด้านบน 40 ซม.
- ความชันหลังคา 25 - 45 องศา (สำหรับหลังคาที่มีความชันน้อยกว่า 25 องศา ควรติดตั้งแผ่นรองใต้หลังคาก่อนติดตั้งแป และกระเบื้อง)
- น้ำหนัก 27.5 กก./ตร.ม.

ข้อมูลทางเทคนิค

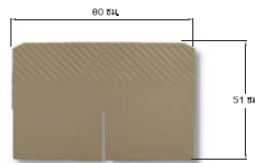
- ระยะแปแรก 11 ซม. และแตกถัดไป 20 ซม.
- ระยะซ้อนทับด้านบน 31 ซม.
- ความชันหลังคา 25 - 45 องศา (สำหรับหลังคาที่มีความชันน้อยกว่า 25 องศา ควรติดตั้งแผ่นรองใต้หลังคา ก่อนติดตั้งแป และกระเบื้อง)
- น้ำหนัก 27.5 กก./ตร.ม.

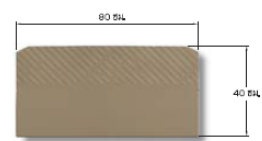
กระเบื้องดินหลังคา (Main Tile)
กว้าง x ยาว x หนา (ซม.) : 80 x 60 x 0.6
น้ำหนัก 4.4 กก./แผ่น
จำนวนใช้งาน 6.25 แผ่น/เมตร.

กระเบื้องแผ่นเริ่ม (Starter Tile)
กว้าง x ยาว x หนา (ซม.) : 80 x 40 x 0.6
น้ำหนัก 3.5 กก./แผ่น
จำนวนใช้งาน 1.25 แผ่น/เมตร (เชิงชาย)

กระเบื้องดินหลังคา (Main Tile)
กว้าง x ยาว x หนา (ซม.) : 80 x 51 x 0.6
น้ำหนัก 4.4 กก./แผ่น
จำนวนใช้งาน 6.25 แผ่น/ตร.ม.

กระเบื้องแผ่นเริ่ม (Starter Tile)
กว้าง x ยาว x หนา (ซม.) : 80 x 40 x 0.6
น้ำหนัก 3.5 กก./แผ่น
จำนวนใช้งาน 1.25 แผ่น/เมตร (เชิงชาย)

ภาพที่ 6.11 ตัวอย่างกระเบื้องไฟเบอร์ซีเมนต์ชนิดแผ่นแบน
ที่มา : กระเบื้องกระดาศไทย, บจก. 2554.

2. กระเบื้องดินขอ เป็นกระเบื้องดินเผาชนิดหนึ่ง ปัจจุบันผู้ผลิตผลิตขนาดแผ่น กระเบื้องทั้งชนิดเคลือบสีและไม่เคลือบสีมีหลายแบบหลายขนาด ได้แก่ กระเบื้องดินขอปลายตัด ขนาดกว้าง 20 เซนติเมตร ยาว 27 เซนติเมตร กระเบื้องดินขอปลายมนขนาดกว้าง 18 เซนติเมตร ยาว 35 เซนติเมตร เป็นต้น ดังภาพที่ 6.12 ตามข้อมูลจำเพาะตามตารางที่ 6.6

ภาพที่ 6.12 กระเบื้องดินขอ

ตารางที่ 6.6 ข้อมูลจำเพาะกระเบื้องดินขอ

รายการ	กระเบื้องดินขอ ทางมน- ยาว	กระเบื้องดินขอ ทางมน - จัมโบ้	กระเบื้องดินขอ ทางมน - สั้น
ขนาดแผ่น กว้างxยาว (ซม.)	14.5 x 26	16 x 28	14.5 x 20.5
ความหนา (มม.)	1	1.1	1
น้ำหนัก (กก. / แผ่น)	0.8	1	0.7
จำนวนแผ่น / ตร.ม.	50	65	50

ที่มา : อปก, บจก. 2554.

3. กระเบื้องหลังคาคอนกรีต มอก.17-105 ปัจจุบันผู้ผลิตผลิตแผ่นกระเบื้องคอนกรีต ชนิดลอน และชนิดแผ่นแบน ชนิดลอนมีขนาดมาตรฐานกว้าง 32 เซนติเมตร ยาว 42 เซนติเมตร พร้อมอุปกรณ์ประกอบ ดังข้อมูลจำเพาะ ตามตารางที่ 6.7 เฉดสีมีผลต่อราคาต่อแผ่น และชนิดแผ่นแบน ได้แก่ ขนาดกว้าง 50 เซนติเมตร ยาว 120 เซนติเมตร

ตารางที่ 6.7 ข้อมูลจำเพาะกระเบื้องหลังคาคอนกรีต

รายการ	รายละเอียด
ขนาดแผ่น (กว้าง x ยาว)	32 x 42 ซม.
น้ำหนักประมาณ	4.05 กก. / แผ่น (± 0.2 กก.)
จำนวนที่ใช้ (แผ่น/ตร.ม.)	ประมาณ 10 ถึง 11 แผ่น / ตร.ม. ขึ้นอยู่กับรูปทรงหลังคาและระยะแป
ระยะแป	32 ถึง 34 ซม.
ครอบสัน	0.33 แผ่น / ตร.ม.
ครอบปิดจั่ว	0.02 แผ่น / ตร.ม.

ที่มา : แอส ซี จี, บจก.(มหาชน). 2554.

ภาพที่ 6.12 กระเบื้องหลังคาคอนกรีตชนิดลอนและแผ่นแบน

ที่มา : แอส ซี จี, บจก.(มหาชน). 2554.

อุปกรณ์ประกอบการมุงหลังคาแผ่นกระเบื้องคอนกรีต มีดังนี้

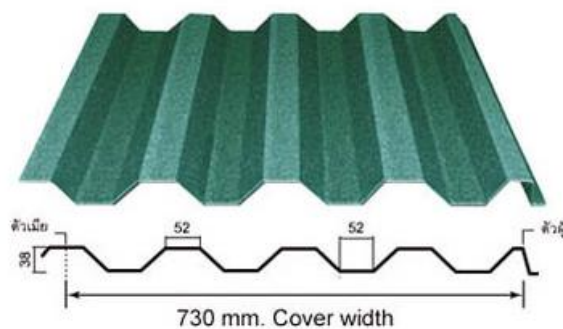
- 1) ครอบสันโค้ง ใช้ประกอบสันหลังคาและบริเวณตะเข้สัน (ใช้จำนวน 3.3 แผ่น/ความยาว 1 เมตร)
- 2) ครอบโค้งปิดจั่ว ใช้ปิดปลายสันหลังคาที่ด้านป็นลม สำหรับหลังคาทรงจั่ว
- 3) ครอบข้าง ใช้ปิดบริเวณป็นลมของหลังคา (ใช้จำนวน 3 แผ่น/ความยาว 1 เมตร)
- 4) ครอบข้างปิดชาย ใช้ต่อจากครอบข้างตัวสุดท้ายบริเวณป็นลมของหลังคา
- 5) ครอบโค้งหางมน ใช้ต่อจากครอบสันโค้งตัวสุดท้าย บริเวณตะเข้สัน
- 6) ครอบโค้งสองทาง ใช้บริเวณกึ่งกลางของสันหลังคาสำหรับหลังคาทรงจั่ว
- 7) ครอบโค้งสามทาง ใช้ปิดตำแหน่งที่สันหลังคาบรรจบตะเข้สันสำหรับสันหลังคาแบบป็นหมา

- 8) ครอบโค้งสี่ทาง ใช้ปิดทับตะเข้สันทั้งสี่ด้านที่มาบรรจบกันสำหรับสันหลังคาแบบ
ปั้นหยาทรงสี่เหลี่ยมจัตุรัส

ภาพที่ 6.13 อุปกรณ์ประกอบกระเบื้องหลังคาคอนกรีต
ที่มา : แอส ซี จี, บจก.(มหาชน). 2554.

4.กระเบื้องหลังคาแผ่นเหล็กกรีดลอน (metal sheet) (แผ่นเหล็กก่อนรีดลอน มอก. 1128-2535) คือ แผ่นเหล็กเคลือบโลหะผสมอะลูมิเนียมกับสังกะสีที่ทนการกัดกร่อนและเป็นสนิม ผู้ผลิตผลิตขนาดแผ่นหลังคาเหล็กกรีดลอนหลายขนาด หลายรูปลอน หน้ากว้างประมาณ 70-80 ซม. ส่วนความยาวสามารถสั่งผลิตได้ไม่จำกัด ทั้งชนิดแผ่นอะลูซิงค์ (aluzinc) และแผ่นอะลูซิงค์เคลือบสี โดยสามารถกำหนดความหนาแผ่นก่อนเคลือบ (BMT) และความหนาหลังเคลือบ (FMT) รวมถึงการกำหนดค่าป้องกันการกัดกร่อน ค่า AZ เช่น AZ70 AZ100 AZ150 ซึ่งมีผลต่อราคาวัสดุตามตารางที่ 6.7 การติดตั้งมี 2 ระบบ คือ การใช้สกรู และแบบใช้คลิปล็อก

ภาพที่ 6.14 กระเบื้องหลังคาแผ่นเหล็กกรีดลอนเคลือบสี
ที่มา : บลูสโค่ป ไล้สาจท์ ประเทศไทย, บจก. 2554.

ตารางที่ 6.7 ข้อมูลราคากระเบื้องหลังคาแผ่นเหล็กกรีตลอนยี่ห้อ ปีเค

รายการวัสดุ	ความหนา (มม.)	กำหนดค่า ป้องกันการ กัดกร่อน	ราคา (บาท/เมตร)	ราคา (บาท/ตร.ม.)
แผ่นอะลูซิงค์ (aluzinc)	(BMT) 0.40	-	118	155
แผ่นอะลูซิงค์ (aluzinc)	(BMT) 0.47	-	132	174
แผ่นอะลูซิงค์เคลือบสี	(BMT) 0.35	AZ150	190	250
แผ่นอะลูซิงค์เคลือบสี	0.47	AZ150	225	296
ครอบข้าง	0.35	AZ150	115	-
แผ่นฉนวนโฟม PU และ แผ่นอะลูมิเนียมพอลิไธไธแผ่น	5	-	50	65
แผ่นฉนวนโฟม PU และ แผ่นอะลูมิเนียมพอลิไธไธแผ่น	10	-	95	125

หมายเหตุ : ความกว้างของแผ่นเมื่อบูมสูงชันทับ 0.76 เมตร

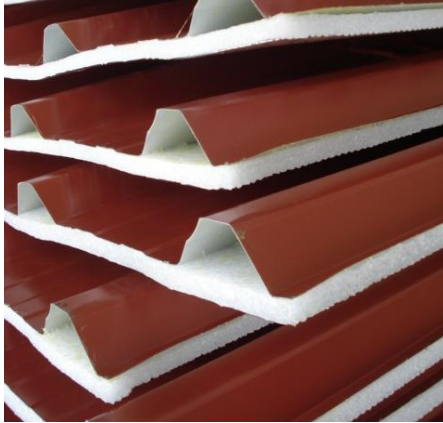
ที่มา : ปี. เค. เม็ททอล ซีท (บุรีรัมย์), หจก. 2553.

หลักการถอดแบบกระเบื้องหลังคาแผ่นเหล็กกรีตลอน ผู้ถอดแบบต้องพิจารณาถึง
คุณลักษณะที่มีผลต่อราคาวัสดุ ดังนี้

- 1) ขนาดแผ่น รูปลอน เฉดสี
- 2) ความหนาแผ่นก่อนเคลือบ (BMT) เช่น 0.42 0.45 0.48 0.55 มิลลิเมตร
และความหนาหลังเคลือบ (FMT)
- 3) ค่าป้องกันการกัดกร่อน (ค่า AZ) เช่น AZ70 AZ100 AZ150
- 4) การติดตั้งแผ่นฉนวนโฟม PU ความหนา 5 มิลลิเมตร หรือ 10 มิลลิเมตรและ
แผ่นอะลูมิเนียมพอลิไธไธสะท้อนรังสีความร้อนติดตั้งใต้แผ่น
- 5) อุปกรณ์ประกอบ เช่น ครอบจั่ว รางน้ำสันตะเข้ ครอบเชิงชาย ครอบข้าง
ครอบชนผนัง

เกณฑ์การถอดแบบแผ่นหลังคาเหล็กกรีตลอน

- 1) คำนวณหาปริมาณวัสดุหลังคาตามชนิดของหลังคาโดยคำนึงถึงความกว้าง
ของแผ่นเมื่อบูมสูงชันทับ เพื่อคำนวณพื้นที่รวมของแผ่นหลังคาหน่วยเป็นตารางเมตร
- 2) คำนวณหาปริมาณอุปกรณ์ประกอบ เช่น ครอบสัน ครอบปิดจั่ว รางน้ำสัน
ตะเข้ ครอบปิดชาย ครอบข้าง ครอบชนผนัง คิดปริมาณหน่วยเป็นเมตร

ก

ข

ภาพที่ 6.15 ก แผ่นฉนวนโฟม PU ใต้กระเบื้องแผ่นเหล็กกรีดลอนเคลือบสี

ภาพที่ 6.15 ข การมุงหลังคากระเบื้องแผ่นเหล็กกรีดลอนเคลือบสีด้วยระบบสกรู
อาคารเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

5.กระเบื้องหลังคาแผ่นโปร่งแสง เป็นแผ่นกระเบื้องที่ผลิตจากไฟเบอร์กลาสและเรซินมีลักษณะใส แข็ง น้ำหนักเบา ทนความร้อนและยอมให้แสงผ่านเข้าไปทำให้เกิดแสงสว่างภายในพื้นที่หลังคา ปัจจุบันผู้ผลิตผลิตลักษณะแผ่นหลังคาโปร่งแสงให้สามารถใช้ร่วมกับแผ่นหลังคากระเบื้องหลังคาแผ่นไฟเบอร์ซีเมนต์ กระเบื้องหลังคาคอนกรีต กระเบื้องหลังคาแผ่นเหล็กกรีดลอน มีหลายเฉดสีที่มีผลต่อประสิทธิภาพการส่งผ่านของแสงและความร้อนตามข้อมูลจำเพาะตามตารางที่ 6.8

ตารางที่ 6.8 ข้อมูลจำเพาะกระเบื้องโปร่งแสง

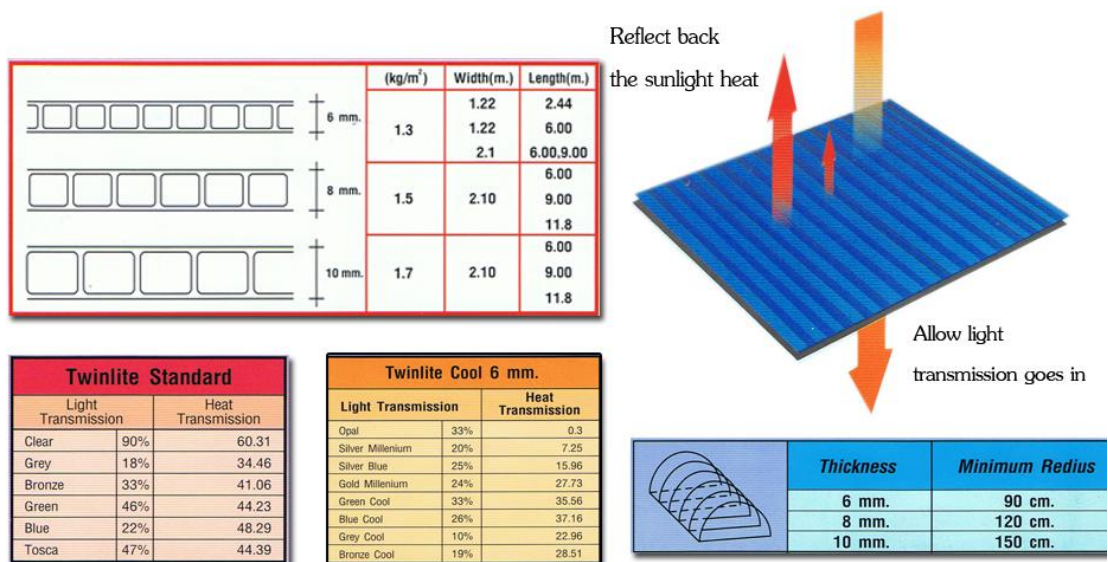
ชนิดของแผ่น	ขนาดแผ่น กว้าง x ยาว (ซม.)	หน่วย	น้ำหนัก (กก. /แผ่น)
แผ่นลูกฟูกลอนคู่	0.50 x 1.20	แผ่น	1.24
	0.50 x 1.50	แผ่น	1.55
	0.50 x 1.80	แผ่น	1.87
แผ่นลูกฟูกลอนเล็ก	0.54 x 1.20	แผ่น	1.30
	0.54 x 1.50	แผ่น	1.64
	0.54 x 1.80	แผ่น	1.87
แผ่นลูกฟูกลอนใหญ่	1.00 x 1.20	แผ่น	2.53
	1.00 x 1.50	แผ่น	3.16

ตารางที่ 6.8 (ต่อ)

ชนิดของแผ่น	ขนาดแผ่น กว้าง x ยาว (ซม.)	หน่วย	น้ำหนัก (กก. /แผ่น)
แผ่นลูกฟูกลอนใหญ่	1.00 x 1.80	แผ่น	3.80
แผ่นเรียบ	1.20 x 1.00	เมตร	2.04
บานเกล็ด	0.60 x 1.20	แผ่น	1.26
พรีม่า	0.55 x 0.65	แผ่น	0.81

ที่มา : แอส ซี จี, บจก.(มหาชน). 2554.

6. กระเบื้องหลังคาแผ่นพอลิคาร์บอเนต (Polycarbonate, PC) เป็นแผ่นพลาสติกสังเคราะห์ผลิตจากก๊าซฟอสจีนหรือคาร์บอนไดออกไซด์ และสารบิสฟีนอล เอ ซึ่งสังเคราะห์ขึ้นครั้งแรกในปี ค.ศ. 1891 เนื่องจากโพลีคาร์บอเนตเป็นพลาสติกที่มีลักษณะใส แข็ง และทนความร้อน ทนรังสียูวี ตัดโค้งได้มาก น้ำหนักเบา จึงนำมาทำเป็นผลิตภัณฑ์แผ่นหลังคา ปัจจุบันผู้ผลิตผลิตขนาดแผ่นกว้าง 2.1 เมตร ยาว 6 เมตร และขนาดแผ่นกว้าง 4 ฟุต ยาว 8 ฟุต โครงสร้างแผ่นมีโพรงอากาศอยู่ตรงกลาง ความหนา 6 มิลลิเมตร 8 มิลลิเมตร และ 10 มิลลิเมตร มีหลายเกรดสีที่มีผลต่อประสิทธิภาพการส่งผ่านของแสงและความร้อน ดังข้อมูลจำเพาะดังภาพที่ 6.16

ภาพที่ 6.16 ข้อมูลจำเพาะกระเบื้องหลังคาแผ่นพอลิคาร์บอเนต

ที่มา : อินเตอร์ คลอลิตี้ เซ็นเตอร์, บจก. (2554)

ก

ข

ภาพที่ 6.17 ก การติดตั้งกระเบื้องหลังคาแผ่นพอลิคาร์บอเนต หอประชุมวิชาอุตสาหกรรม

ภาพที่ 6.17 ข กระเบื้องหลังคาแผ่นพอลิคาร์บอเนต อาคารนวัตปัญญา มหาวิทยาลัยราชภัฏ
บุรีรัมย์

นอกจากนี้ยังมีกระเบื้องหลังคาอีกหลายชนิด เช่น แผ่นหลังคาแป้นเกล็ดไม้ กระเบื้องว่าว กระจก กระเบื้องหลังคาดินเผา (terracotta roof tile) แผ่นหลังคาไม้ซีดาร์ (cedar) หลังคาแอสฟัลต์ (asphalt shingle) (The house book : รู้เลือกวัสดุแต่งบ้าน. 2551 : 20-32) แผ่นหลังคาใบจากเทียม เป็นต้น ซึ่งผู้ถอดแบบจำเป็นต้องทราบข้อมูลจำเพาะ และราคาวัสดุพร้อมอุปกรณ์ประกอบเพื่อการประมาณราคาโดยสืบค้นข้อมูลจากผู้ผลิตให้เป็นปัจจุบัน

ตัวอย่างการคำนวณหาปริมาณงานวัสดุหลังคา

1.การถอดแบบหาปริมาณกระเบื้องคอนกรีตมุงหลังคาจากแบบก่อสร้างบ้านครอบครัวไทยเป็นสุข 1 ได้ดังนี้

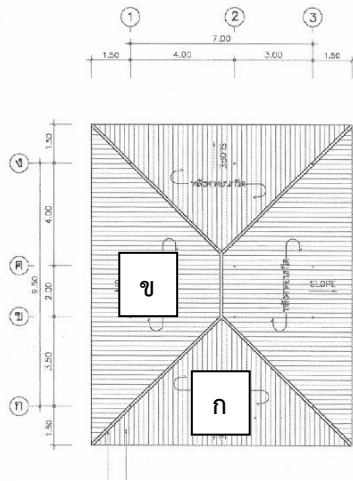
วิธีทำ จากภาพที่ 6.18 หาพื้นที่ของหลังคาโดยใช้สูตรหาพื้นที่สามเหลี่ยม แต่ต้องคำนึงว่าหลังคามีการลาดเอียง จากภาพจึงวัดฐานจากรูปด้านหรือแปลนหลังคาแต่ความสูงต้องวัดจากรูปด้านเนื่องจากหลังคามีความลาดเอียง ได้ดังนี้

แนวคิดหาพื้นที่ ก แบ่งพื้นที่ ก เป็นพื้นที่สามเหลี่ยม 2 ฝั่ง หาพื้นที่สามเหลี่ยมแล้ว คูณ 2 ด้าน

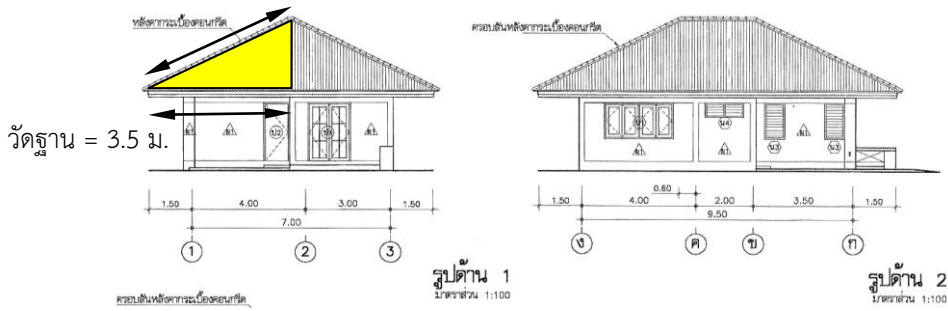
$$\begin{aligned}
 \text{พื้นที่ ก} &= 2 \text{ ฝั่ง} \times \left[\frac{1}{2} \times \text{ฐาน} \times \text{สูง} \right] \times 2 \text{ ด้าน} \\
 &= 2 \times \left[\frac{1}{2} \times (3.5+1.5) \times 5.5 \right] \times 2 \\
 &= 2 \times \left[\frac{1}{2} \times 5.0 \times 5.5 \right] \times 2 \\
 &= 2 \times \left[\frac{1}{2} \times 5.0 \times 5.5 \right] \times 2
 \end{aligned}$$

$$= 2 \times [13.75] \times 2$$

$$= 55 \text{ ตารางเมตร}$$

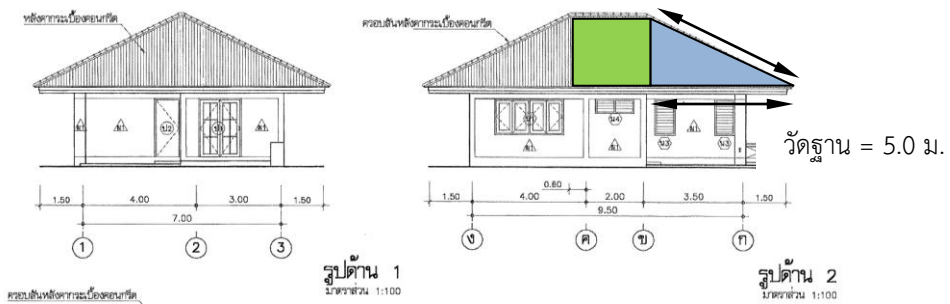

วัดความสูงตามการลาดเอียง = 5.5 ม.

ภาพที่ 6.18 แพลนหลังคา และรูปด้าน แสดงการหาพื้นที่ ก

วัดความสูงตามการลาดเอียง = 5.5 ม.

ภาพที่ 6.19 แพลนหลังคา และรูปด้าน แสดงการหาพื้นที่ ข

จากภาพที่ 6.19 แนวคิดหาพื้นที่ ข แบ่งพื้นที่ ข เป็นพื้นที่สามเหลี่ยม 2 ฝั่ง และสี่เหลี่ยม 1 ฝั่ง หาพื้นที่สามเหลี่ยมแล้ว คูณ 2 ฝั่งรวมกับพื้นที่สี่เหลี่ยม จากนั้น คูณ 2 ด้าน

พื้นที่ ข พื้นที่สามเหลี่ยม = $2 \text{ ฝั่ง} \times [\frac{1}{2} \times \text{ฐาน} \times \text{สูง}] \times 2 \text{ ด้าน}$
 = $2 \times [\frac{1}{2} \times (3.5+1.5) \times (5.5)] \times 2$
 = $2 \times [\frac{1}{2} \times 5.0 \times 5.5] \times 2$
 = $2 \times [\frac{1}{2} \times 5.0 \times 5.5] \times 2$
 = $2 \times [13.75] \times 2$
 = 55 ตารางเมตร

พื้นที่ ข พื้นที่สี่เหลี่ยม = $[\text{กว้าง} \times \text{ยาววัดตามความลาดเอียง}] \times 2 \text{ ด้าน}$
 = $[2.6 \times 5.5] \times 2 \text{ ด้าน}$
 = 14.3×2
 = 28.6 ตารางเมตร

รวมพื้นที่ ข = $55 + 28.6$
 = 83.6 ตารางเมตร

รวมพื้นที่หลังคา = $55 + 83.6$
 = 138.6 ตารางเมตร

มีปริมาณหลังคามุงกระเบื้องหลังคาคอนกรีต 138.6 ตารางเมตร

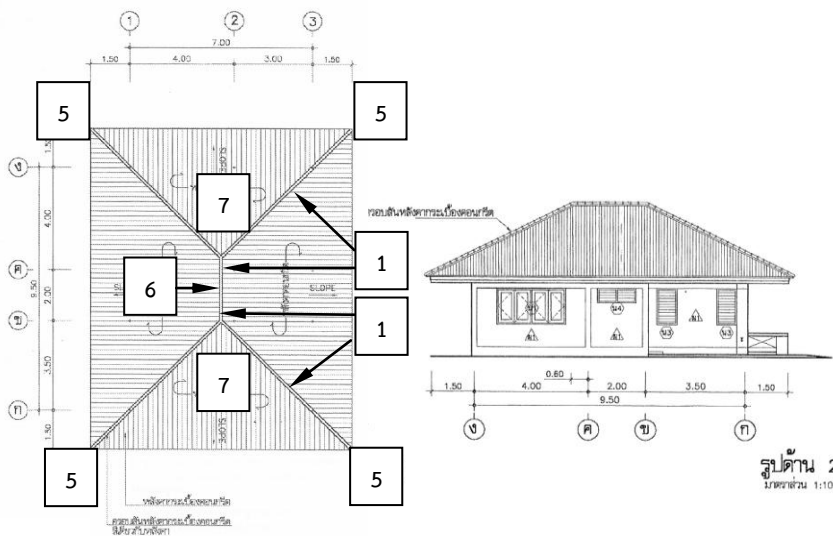
หาจำนวนแผ่น จากข้อมูลจำเพาะ ใช้กระเบื้องหลังคาคอนกรีต ประมาณ 10-11 แผ่น / ตารางเมตร ขึ้นอยู่กับรูปทรงหลังคาและระยะแป

จากแบบเป็นหลังคาจั่ว ใช้กระเบื้องหลังคาคอนกรีต = 1,386 แผ่น

ตอบ ใช้แผ่นกระเบื้องหลังคาคอนกรีต 1,386 แผ่น

หมายเหตุ อาจใช้พื้นที่สามเหลี่ยมจำนวน 8 ชิ้น รวมกับพื้นที่สี่เหลี่ยมจำนวน 2 ชิ้น

2.การถอดแบบหาปริมาณอุปกรณ์ประกอบการมุงหลังคากระเบื้องคอนกรีตจากแบบก่อสร้างบ้านครอบครัวไทยเป็นสุข 1

ภาพที่ 6.20 แพลนหลังคา และรูปด้าน แสดงตำแหน่งของอุปกรณ์ประกอบหลังคา

วิธีทำ จากภาพที่ 6.20 สามารถจำแนกอุปกรณ์ประกอบการมุงหลังคากระเบื้องหลังคาคอนกรีตที่ต้องการใช้มุงหลังคาทรงปั้นหยาตามคำแนะนำของผู้ผลิต ดังภาพที่ 6.13 ได้เป็น

หมายเลข 1 ครอบสันโค้ง (3.3 แผ่น/ความยาว 1 เมตร)

- ตำแหน่งสันหลังคา วัดจากรูปตัดได้ยาว 2.00 เมตร

ใช้ครอบสันโค้ง จำนวน $2.00 \times 3.3 = 6.6$ แผ่น

- ตำแหน่งตะเข้สัน 4 ด้าน วัดจากรูปตัดได้ยาว 6.00 เมตร / ด้าน

ใช้ครอบสันโค้ง จำนวน $6.00 \times 3.3 = 19.8$ แผ่น / ด้าน

ใช้ครอบสันโค้ง จำนวนรวม $19.8 \times 4 = 79.2$ แผ่น

หมายเลข 5 ครอบโค้งหางมน ตำแหน่งตรงปลายปิดตะเข้สัน ใช้จำนวน 4 แผ่น

หมายเลข 6 ครอบโค้งสองทาง ตำแหน่งตรงกลางสันหลังคา ใช้จำนวน 1 แผ่น

หมายเลข 7 ครอบโค้งสามทาง ตำแหน่งตรงสันหลังคาต่อตะเข้สัน ใช้จำนวน 2 แผ่น

ตอบ ครอบสันโค้ง จำนวน 79.2 แผ่น

ครอบโค้งหางมน ใช้จำนวน 4 แผ่น

ครอบโค้งสองทาง ใช้จำนวน 1 แผ่น

ครอบโค้งสามทาง ใช้จำนวน 2 แผ่น

การประยุกต์ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการคำนวณ

ในการประยุกต์ใช้โปรแกรมสำเร็จรูป Microsoft Office Excel ในการเก็บข้อมูลและช่วยคำนวณการถอดแบบงานหลังคา สามารถดำเนินการ ดังนี้

1. ให้กำหนดแฟ้ม (sheet) งานตามส่วนประกอบของหลังคา ได้แก่ โครงสร้างหลังคา วัสดุมุงหลังคา

2. จากนั้นทำการกำหนดหัวตารางคำนวณ ดังตัวอย่างเป็นการคำนวณงานเหล็ก โครงสร้างหลังคาตั้งหัวตารางเป็นชื่อชิ้นส่วนโครงสร้าง ขนาดหน้าตัด และความยาว หน่วยเป็นเมตร น้ำหนักเหล็ก (กิโลกรัม/เมตร) รวมน้ำหนัก (กิโลกรัม) โดยตั้งสูตรคำนวณจากความยาวเป็นเมตรให้เป็นน้ำหนักหน่วยเป็นกิโลกรัม

3. ตั้งสูตรคำนวณความยาวของชิ้นส่วนโครงสร้างหลังคา โดยได้ค่าความยาวจากการวัดในรูปตัด

4. ตั้งสูตรคำนวณรวมน้ำหนัก ของเหล็กแต่ละชนิด ดังตัวอย่าง

	A	B	C	D	E	F	G	H	I
1									
2		ขนาด	สูง	กว้าง	มีก	หนา	ความยาว	น้ำหนัก	รวมน้ำหนัก
3								กก./ม.	กก.
4	ข้อ	150*75*6.5*10 มม.	0.15	0.075	0.02	0.01	22	6.76	148.72
5	อะเส	150*75*6.5*10 มม.	0.15	0.075	0.02	0.01	28	6.76	189.28
6	ดั่ง	125*50*20*3.2 มม. คู่	0.125	0.05	0.02	0.032	6.8	6.13	41.684
7	อกไก่	125*50*20*3.2 มม.	0.125	0.05	0.02	0.032	4	4.06	16.24
8	จันทัน	100*50*20*3.2 มม.	0.125	0.05	0.02	0.032	171.4	4.06	695.884
9	ตะเข้เส้น								0
10	ระแนง	25*25*3 มม.	0.025	0.025	0	0.03	269	1.12	301.28
11	เชิงชายเหล็ก	125*50*20*3.2 มม.	0.125	0.05	0.02	0.032	45	6.13	275.85
12	แป	100*50*20*2.3 มม.	0.1	0.05	0.02		792		0
13	รวม								1668.938
14	ไม้เชิงชาย	1*6 นิ้ว	0.15	0.025	0		45		
15	ไม้มีดลอน	1*8 นิ้ว	0.2	0.025	0		45		
16	รวม								

ภาพที่ 6.21 การใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการคำนวณการถอดแบบโครงสร้างหลังคา

สรุป

การถอดแบบงานหลังคานั้น โครงสร้างหลังคาจะรวมปริมาณงานอยู่ในงานโครงสร้าง และวัสดุผนังหลังคาจะรวมปริมาณงานอยู่ในงานสถาปัตยกรรม แต่เพื่อความสะดวกในการคำนวณให้ถอดแบบต่อเนื่องกัน ปัจจุบันโครงสร้างหลังคานิยมใช้เหล็กรูปพรรณ และเหล็กอาบสังกะสีเป็นวัสดุก่อสร้างให้ถอดแบบโครงสร้างหลังคาเหล็กรูปพรรณแยกตามชนิดโครงสร้างก่อน เพื่อไม่ให้เกิดความสับสน โดยอาศัยการวัดค่าความยาวจากรูปตัดคูณกับจำนวนที่ใช้ จากนั้นจึงนำปริมาณมารวมกันหากใช้ขนาดหน้าตัดเหล็กรูปพรรณเดียวกันแล้วหาน้ำหนักวัสดุ หน่วยเป็น กิโลกรัม ส่วนการถอดแบบวัสดุผนังหลังคาให้คำนวณหาพื้นที่หลังคาโดยคำนึงถึงความลาดเอียงให้ วัดจากรูปตัด หน่วยเป็นตารางเมตร แล้วนำมาคำนวณหาจำนวนแผ่น ตามคำแนะนำของผู้ผลิต ส่วนอุปกรณ์ประกอบ ส่วนค่าแรงงานในการติดตั้งหลังคาให้คำนวณจากพื้นที่แนวราบของ หลังคา

แบบฝึกหัด

1. ในการถอดแบบงานโครงสร้างหลังคา ผู้ถอดแบบต้องใช้แบบแสดงใดในการถอดแบบ
2. การหาความยาวของจันทันใช้หลักการใด
3. การหาความยาวของอะเส หรือชื่อใช้หลักการใด
4. จากแบบก่อสร้างบ้านครอบครัวไทยเป็นสุข 1 ให้ถอดแบบหาปริมาณเหล็กโครงสร้าง หลังคาต่อไปนี้

-อะเส เหล็กรูปพรรณ ตัวซี 150 × 75 × 6.5 × 10 มิลลิเมตร

- ตะเข้เส้นเหล็กรูปพรรณ ตัวซี 100 x 50 x 5 x 7.5 มิลลิเมตร
- อกไก่เหล็กรูปพรรณ ตัวซี 125 x 50 x 20 x 3.2 มิลลิเมตร
- ระแนงเหล็กเหล็กรูปพรรณ ฉาก 25 x 25 x 3 มิลลิเมตร

5.จากแบบก่อสร้างบ้านครอบครัวไทยเป็นสุข 1 ให้รวมงานถอดแบบหาปริมาณเหล็กโครงสร้างหลังคาตามชนิดและขนาดของเหล็ก

6.จากแบบก่อสร้างบ้านครอบครัวไทยเป็นสุข 1 ให้ถอดแบบหาปริมาณของวัสดุถมหลังคาและอุปกรณ์ประกอบทั้งหมด

7.จากแบบก่อสร้างบ้านครอบครัวไทยเป็นสุข 1 หากเปลี่ยนวัสดุถมหลังคาเป็นกระเบื้องมุงหลังคาชนิดไฟเบอร์ซีเมนต์ลอนคู่ ให้ทำคำนวณหาปริมาณของวัสดุถมหลังคาทั้งหมด

8.จากแบบก่อสร้างบ้านครอบครัวไทยเป็นสุข 1 ให้ทำคำนวณหาปริมาณวัสดุโครงสร้างหลังคา ปริมาตรรวม และน้ำหนักวัสดุ หน่วยเป็น กิโลกรัม และวัสดุถมหลังคา โดยการประยุกต์ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางคอมพิวเตอร์ โปรแกรม Microsoft Office Excel

9.จากแบบก่อสร้างบ้านครอบครัวไทยเป็นสุข 1 หากเปลี่ยนการใช้เชิงชายและปิดลอนไม้เนื้อแข็งเป็นไม้เชิงชายไฟเบอร์ซีเมนต์ จากข้อมูลจำเพาะดังภาพที่ 6.22 ควรใช้ขนาดใด และต้องใช้ปริมาณความยาวเท่าใด

รายละเอียด

- ไม่มีส่วนผสมของใยหิน เนื่องจากเหนียวพิเศษ
- ไม่หดตัว ไม่บวมน้ำ เพราะผ่านกระบวนการอบด้วยเครื่องอบไอน้ำแรงดันและอุณหภูมิสูง (Autoclave)

ไม้เชิงชาย ตราช้าง สมาร์ทกูด					ไม้ปิดกั้นลอนคู่ ตราช้าง สมาร์ทกูด				
กว้าง (นิ้ว)	ยาว (ม.)	หนา (มม.)	น้ำหนัก (กก./แผ่น)	จำนวนแผ่น/ม.	กว้าง (นิ้ว)	ยาว (ม.)	หนา (มม.)	น้ำหนัก (กก./แผ่น)	จำนวนแผ่น/ม.
4*	4	16	9.3	0.25	6	3	8	4.1	0.33
6	4	16	14.2	0.25	6	3	8	4.1	0.33
8	4	16	19.0	0.25	6	3	8	4.1	0.33

[*]มีเฉพาะสิกรองพื้น

ภาพที่ 6.22 ข้อมูลจำเพาะไม้เชิงชาย ไม้ปิดลอนไฟเบอร์ซีเมนต์
ที่มา : กระเบื้องกระดาศไทย, บจก. 2554.

เอกสารอ้างอิง

- กรมบัญชีกลาง, กระทรวงการคลัง. (2550). **หลักเกณฑ์การคำนวณราคากลางงานก่อสร้างอาคาร**. กรุงเทพฯ : มปท.
- กรมโยธาธิการและผังเมือง, กระทรวงมหาดไทย. (2550). **แบบบ้านเพื่อประชาชน**. [แบบก่อสร้าง]. กรุงเทพฯ : มปท.
- กระเบื้องกระดาศไทย, บจก. (2554). **กระเบื้องไฟเบอร์ซีเมนต์**. ค้นจาก http://www.siamfibrecement.com/download_th. ค้นเมื่อ 27 กันยายน.
- กลุ่มออกแบบและก่อสร้าง, สำนักอำนวยการ, สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา
กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). **ประมาณราคา**. ค้นจาก <http://www.design.obec.go.th> ค้นเมื่อ 20 มิถุนายน.
- คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์. (2553, เมษายน). **ข้อมูลและเทคนิคที่เกี่ยวข้องกับการประมาณ
ราคาอาคารทางราชการ**. เอกสารประกอบการอบรมการประมาณราคาอาคารทาง
ราชการ. กรุงเทพฯ.
- บลูสโคป ไสลาจท์ ประเทศไทย, บจก. (2554). ค้นจาก <http://www.bluescopesteelasia.com/BlueScopeSteel/country/thailand/lysaght/th/index.cfm>. ค้นเมื่อ 28 กันยายน.
- ปี. เค. เม็ททอล ซีท (บุรีรัมย์), หจก. (2553). **ใบเสนอราคา**. [โทรสาร]. เมื่อ 20 พฤศจิกายน.
เม็กนัมสตีล, บจก. (2554). **ท่อเหล็กผิวดำ**. ค้นจาก <http://www.magnumsteel.co.th>.
ค้นเมื่อ 27 กันยายน.
- อปก, บจก. (2554). **กระเบื้องมุงหลังคาดินเผา**. ค้นจาก <http://www.apk.co.th/th>. ค้นเมื่อ 28 กันยายน.
- อินเตอร์ คลอไลตี เซ็นเตอร์, บจก. (2554). **แผ่นพอลิคาร์บอเนต**. ค้นจาก www.inter-quality.com. ค้นเมื่อ 28 กันยายน.
- แอส ซี จี, บจก. (มหาชน). (2554). **กระเบื้องคอนกรีต**. ค้นจาก http://www.cpacroof.com/download/monier_catalog.pdf. ค้นเมื่อ 27 กันยายน.
- The house book : ฐเลือกวัสดุแต่งบ้าน**. (2551). กรุงเทพฯ : บ้านและสวน.